

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ສະພາແຫ່ງຊາດ

ເລກທີ

/ສພຊ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ

(ຮ່າງ)

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ

ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ

ພາກທີ I

ບົດບັນຍັດທົ່ວໄປ

ມາດຕາ 1 ຈຸດປະສົງ

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ ກຳນົດຫຼັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການ ກ່ຽວກັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ວຽກງານດັ່ງກ່າວ ມີປະສິດທິພາບ, ຍຸຕິທຳ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ ແນໃສ່ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຜົນລະເມືອງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ, ປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ຍົກສູງຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພະນັກງານ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດ ໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງຕົນ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງຊາດ.

ມາດຕາ 2 ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ

ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ ແມ່ນ ການທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານວັດຖຸ ຫຼື ການຜົ້ນຜູ້ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຈິດໃຈ ຈາກລັດ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຍ້ອນການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຂອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່.

ມາດຕາ 3 ການອະທິບາຍຄຳສັບ

ຄຳສັບ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ມີຄວາມໝາຍ ດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ໝາຍເຖິງ ບຸກຄົນ ທີ່ຖືກເລືອກຕັ້ງ, ຮັບຮອງ, ບັນຈຸ ຫຼື ແຕ່ງຕັ້ງເຂົ້າໃນຕຳແໜ່ງໃດໜຶ່ງ ໃນອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ຫຼື ບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ທີ່ຖືກມອບໝາຍຈາກອົງການຈັດຕັ້ງລັດທີ່ມີສິດອຳນາດ ເພື່ອປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານລັດ ຫຼື ການດຳເນີນຄະດີ ຫຼື ການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ;
2. ການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຂອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ໝາຍເຖິງ ການບໍ່ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ບໍ່ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຫຼື ການນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ;
3. ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ໝາຍເຖິງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານວັດຖຸ ແລະ/ຫຼື ຈິດໃຈ ທີ່ເກີດຈາກການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຂອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່;

4. **ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານວັດຖຸ** ໝາຍເຖິງ ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເປັນລາຍຮັບແທ້ຈິງ ທີ່ສູນເສຍ ຫຼື ຫຼຸດລົງ, ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການປັບປຸງ, ການສົ່ງເສີມສຸຂະພາບ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສໍາລັບຜູ້ເບິ່ງແຍງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ຄ່າຊາປານະກິດສິບ, ເງິນບໍານານຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍກ່ອນເສຍຊີວິດ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການເດີນທາງ, ຄ່າພັກເຊົາຂອງຜູ້ມາຢ້ຽມຢາມຜູ້ຖືກຫາ ຫຼື ນັກໂທດ, ຄ່າທຳນຽມ, ຄ່າພິມເອກະສານ, ຄ່າສິ່ງຈິດໝາຍ ໂດຍຄິດໄລ່ເປັນມູນຄ່າຄວາມເສຍຫາຍຕົວຈິງ ເພື່ອຊົດເຊີຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ;
5. **ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຈິດໃຈ** ໝາຍເຖິງ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກ ການປະຕິບັດມາດຕະການທາງດ້ານບໍລິຫານ ຊຶ່ງແຕະຕ້ອງທາງດ້ານຈິດໃຈຂອງປະຊາຊົນ, ການຖືກກັກຂັງຊົ່ວຄາວຕາມຂັ້ນຕອນການບໍລິຫານ, ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຖືກດຳເນີນຄະດີ, ເສຍຊີວິດ, ຖືກລົງວິໄນ ຫຼື ໃຫ້ອອກການຢ່າງຜິດກົດໝາຍ ຊຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶນຝູ;
6. **ການຝຶນຝູ** ໝາຍເຖິງ ການປົວແປງ ຕໍາແໜ່ງ, ໜ້າທີ່ວຽກງານ ແລະ ນະໂຍບາຍອື່ນ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ກຽດສັກສີ, ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳ, ການຮຽນຮູ້, ວິຊາຊີບ, ການເປັນສະມາຊິກຂອງອົງການຈັດຕັ້ງໃດໜຶ່ງ.
7. **ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ** ໝາຍເຖິງ ອົງການທີ່ຄຸ້ມຄອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ໂດຍກົງ ທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ;
8. **ການແກ້ໄຂການລະເມີດທາງບໍລິຫານ** ໝາຍເຖິງ ການສຶກສາອົບຮົບ, ການປັບໃໝ, ການຖອນສິດນຳໃຊ້ ແລະ ໃບອະນຸຍາດ.

ມາດຕາ 4 ນະໂຍບາຍຂອງລັດກ່ຽວກັບວຽກງານການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ

ລັດ ຖືສໍາຄັນວຽກງານຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ ດ້ວຍການ ວາງນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການ, ສະໜອງງົບປະມານ, ປະກອບບຸກຄະລາກອນ, ອຸປະກອນ, ພາຫະນະ ໃຫ້ແກ່ວຽກງານດັ່ງກ່າວ ໄດ້ເຄື່ອນໄຫວຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

ລັດ ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຈາກການກະທຳທີ່ເປັນການລະເມີດກົດໝາຍຂອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່.

ມາດຕາ 5 ຫຼັກການກ່ຽວກັບວຽກງານຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ

ວຽກງານຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມຫຼັກການ ດັ່ງນີ້:

1. ສອດຄ່ອງກັບ ແນວທາງນະໂຍບາຍ, ລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ;
2. ຮັບປະກັນສິດ ແລະ ພັນທະພື້ນຖານຂອງພົນລະເມືອງ, ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳ ຂອງປະຊາຊົນ;
3. ມີຄວາມສະເໝີພາບ, ຖືກຕ້ອງ, ໂປ່ງໃສ, ເປີດເຜີຍ ແລະ ຍຸຕິທຳ;
4. ຮັບປະກັນຂໍ້ມູນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້, ຊັດເຈນ, ມີລັກສະນະວິທະຍາສາດ, ສາມາດກວດກາ ແລະ ຍັ້ງຢືນໄດ້;
5. ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ມາດຕາ 6 ຂອບເຂດການນຳໃຊ້ກົດໝາຍ

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ ນຳໃຊ້ສຳລັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນມາດຕາ 8 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ລວມທັງ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ຜິວພັນກັບວຽກງານຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ ຢູ່ ສປປ ລາວ.

ມາດຕາ 7 ການຮ່ວມມືສາກົນ

ລັດ ສົ່ງເສີມການຜິວພັນຮ່ວມມືກັບ ຕ່າງປະເທດ, ພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ກ່ຽວກັບວຽກງານຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ ດ້ວຍການແລກປ່ຽນບົດຮຽນ, ປະສົບການ, ຍົກລະດັບທາງດ້ານວິຊາການ ໃຫ້ພະນັກງານ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ວຽກງານດັ່ງກ່າວ ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ.

ພາກທີ II

ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍ, ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍ ແລະ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ໝວດທີ 1

ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ມາດຕາ 8 ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ລັດ ຮັບຜິດຊອບຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ເນື່ອງມາຈາກການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຂອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ໃນຂອບເຂດ ດັ່ງນີ້:

1. ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານລັດ;
2. ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການດຳເນີນຄະດີອາຍາ;
3. ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການດຳເນີນຄະດີແຝງ;
4. ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການປະຕິບັດຄຳຕົກລົງຂອງສານທາງອາຍາ;
5. ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານທາງແຝງ.

ມາດຕາ 9 ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານລັດ

ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານລັດ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ການຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການລະເມີດທາງບໍລິຫານ;
2. ການອອກ ຫຼື ບໍ່ອອກ ໃບທະບຽນວິສາຫະກິດ, ໃບອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ, ໃບອະນຸຍາດລົງທຶນ ແລະ ໃບອະນຸຍາດອື່ນ;
3. ການກຳນົດເພີ່ມ ຫຼື ການເກັບ ອາກອນ, ຄ່າທຳນຽມ ແລະ ຄ່າບໍລິການ ເກີນອັດຕາ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ;
4. ການກຳນົດເພີ່ມ ຫຼື ການເກັບພາສີ ເກີນອັດຕາ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ;
5. ການເກັບຄ່າເຊົ່າ ແລະ ຄ່າສຳປະທານທີ່ດິນຂອງລັດ ເກີນອັດຕາ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ;
6. ການຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ຜິວພັນກັບການແຂ່ງຂັນທາງທຸລະກິດ;

7. ການລົງວິໄນໄລ່ອອກ ຕໍ່ຜະນິດການ-ລັດຖະກອນ, ທະຫານ ແລະ ຕໍາຫຼວດ.

ມາດຕາ 10 ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ

ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ຂອງອົງການສືບສວນ-ສອບສວນ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ການພາຕົວ, ການກັກຕົວ, ການຈັບຕົວ, ການກັກຂັງພາງ, ການປ່ອຍຕົວພາງ, ການຄຸມຕົວຢູ່ກັບທີ່, ການງົດໜ້າທີ່ ຫຼື ຕໍາແໜ່ງ, ການກວດຄົ້ນ, ການຍົດ ຫຼື ການອາຍັດຊັບ;
2. ການກັກຂັງເກີນກໍານົດ;
3. ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ບັງຄັບ, ນາບຊຸ່, ທຸບຕີ ຫຼື ທໍລະມານ ຜູ້ຖືກສົງໄສ, ຜູ້ຖືກຫາ ຫຼື ຈໍາເລີຍ ໃນເວລາດໍາ ເນີນຄະດີ;
4. ການອອກ ຄໍາສັ່ງເປີດ ຫຼື ບໍ່ເປີດການສືບສວນ-ສອບສວນ, ໝາຍຮຽກ, ໝາຍເຊີນ, ຄໍາສັ່ງພາຕົວ, ຄໍາສັ່ງກັກຕົວ, ຄໍາສັ່ງຄຸມຕົວຢູ່ກັບທີ່, ຄໍາສັ່ງຍົດ ຫຼື ອາຍັດຊັບ, ຄໍາສັ່ງປ່ອຍຕົວຜູ້ຖືກສົງໄສທີ່ຖືກກັກຕົວ, ຄໍາສັ່ງໂຈະ ຫຼື ຊັດມ້ຽນຄະດີອາຍາ;
5. ການແຈ້ງ ຂໍ້ກ່າວຫາ ຕໍ່ຜູ້ຖືກຫາ;
6. ການສະຫຼຸບ ແລະ ປະກອບສໍານວນຄະດີສິ່ງອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ແຕ່ອົງການດັ່ງກ່າວ ບໍ່ສັ່ງຜ່ອງຄະດີຂຶ້ນສານປະຊາຊົນ ຫຼື ຊັດມ້ຽນຄະດີ ຍ້ອນຜູ້ຖືກຫາ ບໍ່ໄດ້ກະທໍາຜິດທາງອາຍາ.

ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ຂອງອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ການທວງສໍານວນຄະດີອາຍາ, ຂອງກາງ, ເອກະສານ ແລະ ຂໍ້ມູນຕ່າງໆ;
2. ການອອກຄໍາສັ່ງເປີດ ຫຼື ບໍ່ເປີດການສືບສວນ-ສອບສວນ;
3. ການແຈ້ງ ຂໍ້ກ່າວຫາ ຕໍ່ຜູ້ຖືກຫາ;
4. ການອອກຄໍາສັ່ງ ພາຕົວ, ກັກຕົວ, ຈັບຕົວ, ກັກຂັງພາງ, ປ່ອຍຕົວພາງ, ປ່ອຍຕົວ, ຄຸມຕົວຢູ່ກັບທີ່, ງົດໜ້າທີ່ ຫຼື ຕໍາແໜ່ງ, ກວດຄົ້ນ, ຍົດຊັບ, ອາຍັດຊັບ, ອອກຄໍາສັ່ງໂຈະ ຫຼື ຊັດມ້ຽນຄະດີອາຍາ;
5. ການລົບລ້າງ ຫຼື ບໍ່ລົບລ້າງ ຄໍາສັ່ງຂອງອົງການສືບສວນ-ສອບສວນ;
6. ການຕໍ່ກໍານົດເວລາສືບສວນ-ສອບສວນ ແລະ ກໍານົດເວລາກັກຂັງພາງ;
7. ການສັ່ງຜ່ອງ ຫຼື ບໍ່ສັ່ງຜ່ອງຜູ້ຖືກຫາ ຂຶ້ນສານ;
8. ການສະເໜີຮີ້ຜື້ນ ຫຼື ບໍ່ຮີ້ຜື້ນຄະດີ;
9. ການສັ່ງຜ່ອງຜູ້ຖືກຫາຂຶ້ນສານປະຊາຊົນ ແຕ່ສານປະຊາຊົນ ຕັດສິນ ຫຼື ພິພາກສາວ່າ ຈໍາເລີຍ ເປັນຜູ້ບໍລິສຸດ.

ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ຂອງສານປະຊາຊົນ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ການອອກ ຫຼື ບໍ່ອອກ ຄໍາສັ່ງ, ຄໍາຊີ້ຂາດກ່ຽວກັບການດໍາເນີນຄະດີອາຍາ;
2. ການທວງ ຫຼື ບໍ່ທວງເອົາສໍານວນຄະດີ ທີ່ເຫັນວ່າມີຄວາມສໍາຄັນ ຫຼື ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເປັນພິເສດ;
3. ການຮັບ ຫຼື ບໍ່ຮັບ ຄໍາຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຫຼື ລົບລ້າງ, ຄໍາສະເໜີຄັດຄ້ານ ຫຼື ສະເໜີຮີ້ຜື້ນຄະດີ;

4. ການລົງຄຳຕັດສິນຂອງສານປະຊາຊົນຂັ້ນຕົ້ນວ່າ ຈຳເລີຍ ເປັນຜູ້ກະທຳຜິດ ແຕ່ສານປະຊາຊົນຂັ້ນອຸທອນ ພິພາກສາວ່າ ຈຳເລີຍ ເປັນຜູ້ບໍລິສຸດ ແລະ ຊັດມ້ຽນຄະດີ ຫຼື ບໍ່ຍັງຢືນຕາມຄຳຕັດສິນ ແລ້ວສົ່ງໃຫ້ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ ເພື່ອດຳເນີນການສືບສວນ-ສອບສວນຄືນໃໝ່ ແຕ່ພາຍຫຼັງສືບ ສວນ-ສອບສວນຄືນໃໝ່ແລ້ວ ເຫັນວ່າ ຈຳເລີຍເປັນຜູ້ບໍລິສຸດ ແລະ ຊັດມ້ຽນຄະດີ;
5. ການລົງຄຳພິພາກສາຂອງສານປະຊາຊົນຂັ້ນອຸທອນວ່າ ຈຳເລີຍ ເປັນຜູ້ກະທຳຜິດ ແຕ່ສານປະຊາຊົນຂັ້ນລົບລ້າງ ພິພາກສາວ່າ ຈຳເລີຍ ເປັນຜູ້ບໍລິສຸດ ແລະ ຊັດມ້ຽນຄະດີ;
6. ການລົງຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາວ່າ ຈຳເລີຍ ມີຄວາມຜິດ ແລະ ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສານັ້ນ ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ ແຕ່ຕໍ່ມາ ໄດ້ມີການຮື້ຜິ້ນຄະດີ ແລະ ສານປະຊາຊົນ ໄດ້ພິພາກສາວ່າ ຈຳເລີຍ ເປັນຜູ້ບໍລິສຸດ.

ມາດຕາ 11 ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການດຳເນີນຄະດີແຜ່ງ

ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການດຳເນີນຄະດີແຜ່ງ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ການນຳໃຊ້ມາດຕະການຮັບປະກັນການຮ້ອງຟ້ອງ;
2. ການນຳໃຊ້ ຫຼື ບໍ່ນຳໃຊ້ມາດຕະການຮີບດ່ວນຊົ່ວຄາວຂອງສານ;
3. ການອອກຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ, ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາ;
4. ການເຜີ້ມ, ປ່ຽນແປງ, ລົບລ້າງ ຫຼື ທຳລາຍ ເອກະສານ, ຫຼັກຖານ ຫຼື ກະທຳອື່ນ ທີ່ພາໃຫ້ມີການຕັດສິນ ຫຼື ພິພາກສາ ຜິດພາດ ຫຼື ບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
5. ການເກັບ ແລະ/ຫຼື ນຳໃຊ້ເງິນວາງສານ ແລະ ຄ່າທຳນຽມສານອື່ນ.

ມາດຕາ 12 ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕົກລົງຂອງສານທາງອາຍາ

ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕົກລົງຂອງສານທາງອາຍາ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ການອອກຄຳສັ່ງ ຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບ, ຍົກຍ້າຍ ຫຼື ພາຕົວນັກໂທດ, ປັບໃໝ ຫຼື ສະເໜີຕໍ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ນຳໃຊ້ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ຖືກປະຕິບັດຄຳຕົກລົງຂອງສານ;
2. ການປະຕິບັດໂທດປະຫານຊີວິດ ຕໍ່ຜູ້ບໍ່ຖືກລົງໂທດປະຫານຊີວິດ;
3. ການກັກຂັງຜູ້ຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບ ເກີນກຳນົດເວລາ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ;
4. ການລະເວັ້ນການປະຕິບັດໂທດ, ໂຈະ ຫຼື ຜ່ອນໂທດ ຫຼື ປ່ອຍຕົວກ່ອນກຳນົດໂດຍມີເງື່ອນໄຂ ຫຼື ໃຫ້ອະໄພຍະໂທດ ຕໍ່ຜູ້ຖືກລົງໂທດຕັດອິດສະລະພາບ.

ມາດຕາ 13 ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານທາງແຜ່ງ

ຂອບເຂດການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານທາງແຜ່ງ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ການອອກ ຫຼື ບໍ່ອອກຄຳສັ່ງ ອາຍັດ, ຍຶດ, ຍົກຍ້າຍ, ໃຫ້ພາຕົວ, ປັບໃໝ ແລະ ຄຳສັ່ງອື່ນກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານ;
2. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼື ບໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳສັ່ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຂໍ້ 1 ຂອງມາດຕານີ້.

ມາດຕາ 14 ການປະຕິເສດການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍ

ລັດ ບໍ່ຮັບຜິດຊອບຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຊຶ່ງເນື່ອງມາຈາກກໍລະນີໃດໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

1. ການກະທຳສ່ວນຕົວບຸກຄົນຂອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຊຶ່ງບໍ່ຜິດພ້ອມກັບການນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່;
2. ຄວາມຜິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍເອງ;
3. ເຫດສຸດວິໄສ ເຖິງວ່າ ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ໄດ້ນຳໃຊ້ທຸກມາດຕະການທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບແລ້ວ;
4. ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນໄຜຂົ່ມຂູ່ໂດຍກົງ ຫຼື ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການສູນເສຍໜ້ອຍລົງ;
5. ກໍລະນີອື່ນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ໝວດທີ 2

ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ມາດຕາ 15 ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ແມ່ນ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານວັດຖຸ ແລະ/ຫຼື ຈິດໃຈ ທີ່ເກີດຈາກການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຂອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່.

ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ອາດແມ່ນ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ຜູ້ຕາງໜ້າຕາມກົດໝາຍ, ຜູ້ຕາງໜ້າທີ່ຖືກມອບສິດຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຈາກຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ຜູ້ສືບທອດຂອງຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍໃນກໍລະນີຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍເສຍຊີວິດ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ຮັບສິດ ແລະ ຜົນທະຂອງການຈັດຕັ້ງທີ່ຖືກເສຍຫາຍ ໄດ້ສິ້ນສຸດ.

ມາດຕາ 16 ສິດ ແລະ ຜົນຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ມີ ສິດ ແລະ ຜົນທະ ດັ່ງນີ້:

1. ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ດ້ວຍຕົນເອງ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຫຼື ຖອນຄຳຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໃນທຸກຂັ້ນຕອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
2. ໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ/ຫຼື ຝື້ນຜູ;
3. ໄດ້ຮັບການແນະນຳ ແລະ ຮັບຊາບຜົນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຢ່າງເປັນລາຍລັກອັກສອນ ຈາກອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
4. ຊື້ແຈງ, ອະທິບາຍ ກ່ຽວກັບຄຳຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ພ້ອມທັງສະໜອງຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ຕໍ່ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ສານປະຊາຊົນ;
5. ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ເນື້ອໃນຄຳຮ້ອງ, ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ທີ່ຕົນສະເໜີຕໍ່ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ສານປະຊາຊົນ;
6. ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄຳເສຍຫາຍ ທີ່ເກີດຈາກການຮ້ອງຂໍທີ່ບໍ່ມີມູນຄວາມຈິງ;
7. ປະຕິບັດຕາມການເຊີນ ຫຼື ໝາຍເຊີນຂອງອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຕາມກຳນົດເວລາ ແລະ ສະຖານທີ່, ຖ້າບໍ່ປະ ຕິບັດຕາມການເຊີນ ຫຼື ໝາຍເຊີນ ສາມຄັ້ງຕິດຕໍ່ກັນ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ ຖືວ່າໝົດສິດ;
8. ວາງຕົວໃຫ້ເໝາະສົມ ແລະ ເຄົາລົບກົດລະບຽບຂອງອົງການທີ່ເຊີນ;

9. ປະຕິບັດຕາມການຕົກລົງ ກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ມີຜົນສັກສິດທາງດ້ານກົດໝາຍ;
10. ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ໝວດທີ 3

ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ມາດຕາ 17 ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ປະກອບດ້ວຍ:

1. ກະຊວງ, ອົງການຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ອົງການປົກຄອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ;
2. ອົງການສືບສວນ-ສອບສວນ;
3. ອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ;
4. ສານປະຊາຊົນ;
5. ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕົກລົງຂອງສານທາງອາຍາ;
6. ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳຕັດສິນຂອງສານທາງແຝງ.

ມາດຕາ 18 ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ດັ່ງນີ້:

1. ສ້າງແຜນງົບປະມານ ແລະ ຈັດສັນງົບປະມານ ເພື່ອຮັບໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ;
2. ທົດແທນຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານວັດຖຸ ແລະ/ຫຼື ພື້ນຜູ້ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຈິດໃຈ;
3. ສະເໜີອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
4. ອະທິບາຍກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ພັນທະ ໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍຊາບ;
5. ກວດກາຢັ້ງຢືນຄວາມເສຍຫາຍ, ດຳເນີນການເຈລະຈາ ແລະ ປຶກສາຫາລືໃນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
6. ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄຳຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ເອກະສານອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
7. ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
8. ແນະນຳໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ດຳເນີນຕາມຂັ້ນຕອນຂອງການຮ້ອງຂໍ;
9. ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີຢູ່ສານ ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ;
10. ແຈ້ງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊຳລະເງິນຄືນ ແລະ ການລົງວິໄນຕໍ່ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ;
11. ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ພາກທີ III
ການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ
ໝວດທີ 1
ຂັ້ນຕອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ມາດຕາ 19 ການຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ຫຼື ການຈັດຕັ້ງ ຫາກໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍ ຍ້ອນການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຂອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ມີສິດຮ້ອງຂໍ ຕໍ່ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ບ່ອນຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂຶ້ນກັບ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສາມປີ ນັບແຕ່ວັນຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໄດ້ຮັບເອກະສານທີ່ເປັນບ່ອນອີງ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 20 ເອກະສານປະກອບການຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ເອກະສານປະກອບຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໃນກໍລະນີຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຮ້ອງຂໍດ້ວຍຕົນເອງ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ຄຳຮ້ອງ;
2. ເອກະສານທີ່ເປັນພື້ນຖານສຳລັບການຮ້ອງຂໍ (ຖ້າມີ);
3. ສຳເນົາບັດປະຈຳຕົວ ຫຼື ສຳມະໂນຄົວຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ, ສຳເນົາໜັງສືຜ່ານແດນ ສຳລັບຄົນຕ່າງປະເທດ;
4. ຫຼັກຖານ ຫຼື ເອກະສານ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມເສຍຫາຍ (ຖ້າມີ).

ໃນກໍລະນີ ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ເປັນຜູ້ສືບທອດ ຫຼື ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ນອກຈາກເອກະສານ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນ ວັກທີໜຶ່ງ ຂອງມາດຕານີ້ແລ້ວ ຍັງຕ້ອງມີເອກະສານ ດັ່ງນີ້:

1. ສຳເນົາບັດປະຈຳຕົວ ຫຼື ສຳມະໂນຄົວ ຂອງຜູ້ສືບທອດ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າ, ສຳເນົາໜັງສືຜ່ານແດນ ສຳລັບຄົນຕ່າງປະເທດ;
2. ໃບມອບສິດຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ;
3. ໃບຢັ້ງຢືນການສືບທອດ ໃນກໍລະນີຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຫາກເສຍຊີວິດ.

ຄຳຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງມີເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍ ດັ່ງນີ້:

1. ຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນ, ອາຍຸ, ອາຊີບ, ສັນຊາດ, ທີ່ຢູ່ປັດຈຸບັນ, ເລກໂທລະສັບ ແລະ ທີ່ຢູ່ທາງເອເລັກໂຕຣນິກຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
2. ວັນທີ, ເດືອນ, ປີ ການຮ້ອງຂໍ;
3. ການກະທຳທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຂອງຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ;
4. ສາຍພົວພັນ ລະຫວ່າງ ການກະທຳທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍ;
5. ຄວາມເສຍຫາຍ ແລະ ມູນຄ່າການຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
6. ຄຳຊົດເຊີຍສ່ວງໜ້າ (ຖ້າມີ);

7. ຄຳສະເໜີໃຫ້ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ເພື່ອສະໜອງເອກະສານ ທີ່ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ແຕ່ຕ້ອງກຳນົດແຈ້ງ ກ່ຽວກັບເອກະສານທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ສະຖານທີ່ ທີ່ສາມາດສະໜອງເອກະສານດັ່ງກ່າວ ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ບໍ່ສາມາດປະກອບດ້ວຍຕົນເອງໄດ້;
8. ຮ້ອງຂໍໃຫ້ມີການຝຶນຝູ (ຖ້າມີ).

ຄຳຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງເປັນພາສາລາວ ທີ່ສາມາດອ່ານ ແລະ ເຂົ້າໃຈເນື້ອໃນໄດ້ງ່າຍ, ໃນກໍລະນີຄຳຮ້ອງຂໍ ເປັນພາສາຕ່າງປະເທດ ຕ້ອງໄດ້ແປເປັນພາສາລາວ ໂດຍມີການຢັ້ງຢືນຈາກອົງການທະບຽນສານ.

ມາດຕາ 21 ການຜິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຫ້າ ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບສຳນວນຄຳຮ້ອງ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງກວດກາສຳນວນຄຳຮ້ອງດັ່ງກ່າວ ແລ້ວແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍເປັນລາຍລັກອັກສອນວ່າ ຄຳຮ້ອງດັ່ງກ່າວຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຂອງຕົນ ຫຼື ບໍ່. ໃນກໍລະນີບໍ່ຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຂອງຕົນ ຕ້ອງແນະນຳໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວ ຢືນຄຳຮ້ອງຕໍ່ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຜິຈາລະນາແກ້ໄຂ.

ມາດຕາ 22 ການກວດກາຢັ້ງຢືນຄວາມເສຍຫາຍ

ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຊາວວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງກວດກາຢັ້ງຢືນຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງລະອຽດ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານໃນການກຳນົດມູນຄ່າການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ. ໃນກໍລະນີ ມີຄວາມສັບສົນ ຫຼື ຕ້ອງກວດກາຢູ່ຫຼາຍສະຖານທີ່ ກຳນົດເວລາໃນການກວດກາ ອາດແກ່ຍາວ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ກາຍສີ່ສິບວັນ.

ອົງໃສ່ສະພາບ ແລະ ເນື້ອໃນຂອງບັນຫາ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ອາດມີການຕີລາຄາຊັບສິນ, ຜິຈາລະນາຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານຊັບສິນ, ຄວາມເສຍຫາຍທາງດ້ານສຸຂະພາບ ຫຼື ຮັບເອົາຄຳເຫັນຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍ.

ຄຳໃຊ້ຈ່າຍໃນການຕີລາຄາ ຫຼື ຜິຈາລະນາດັ່ງກ່າວ ໃຫ້ນຳໃຊ້ງົບປະມານຂອງລັດ. ໃນກໍລະນີ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຫາກບໍ່ພໍໃຈຜົນການຕີລາຄາ ແລະ ມີການຮ້ອງຂໍໃຫ້ຕີລາຄາ ຫຼື ຜິຈາລະນາຄືນໃໝ່ ໂດຍການເຫັນດີຈາກອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຄຳໃຊ້ຈ່າຍໃນການຕີລາຄາ ຫຼື ຜິຈາລະນາຄືນໃໝ່ ໃຫ້ເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ເວັ້ນເສຍແຕ່ ຫາກໄດ້ພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຮ້ອງຂໍໃຫ້ຕີລາຄາ ຫຼື ຜິຈາລະນາຄືນໃໝ່ນັ້ນ ມີເຫດຜົນ.

ມາດຕາ 23 ການເຈລະຈາການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສິບຫ້າ ວັນ ນັບແຕ່ວັນສິ້ນສຸດການກວດກາຢັ້ງຢືນຄວາມເສຍຫາຍ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງເຈລະຈາກັບຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ.

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການເຈລະຈາ ປະກອບມີ ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ, ຜູ້ຕາງໜ້າອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຫຼື ຜູ້ສືບທອດ ຫຼື ຜູ້ຕາງໜ້າ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ຂອງຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ.

ສະຖານທີ່ເຈລະຈາ ແມ່ນບ່ອນຢືນຄຳຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ຫ້ອງການບ້ານ ຫຼື ສຳນັກງານປົກຄອງຂັ້ນເມືອງ ບ່ອນທີ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍອາໄສຢູ່ ເວັ້ນເສຍແຕ່ໄດ້ຕົກລົງກັນເປັນຢ່າງອື່ນ.

ການເຈລະຈາ ຕ້ອງເຮັດບົດບັນທຶກເປັນລາຍລັກອັກສອນ ສາມ ສະບັບ ທີ່ມີເນື້ອໃນຄືກັນ, ມີລາຍເຊັນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມການເຈລະຈາ ແລະ ມອບໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍທັນທີ ພາຍຫຼັງສິ້ນສຸດການເຈລະຈາ.

ຜົນຂອງການເຈລະຈາ ຈະນຳໃຊ້ເປັນພື້ນຖານ ໃນການຕົກລົງກ່ຽວກັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ.
ບົດບັນທຶກການເຈລະຈາ ມີເນື້ອໃນດັ່ງນີ້:

1. ວັນ, ເດືອນ, ປີ ການເຈລະຈາ;
2. ສະຖານທີ່ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການເຈລະຈາ;
3. ຄຳເຫັນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການເຈລະຈາ;
4. ເນື້ອໃນເຈລະຈາ ທີ່ຕົກລົງກັນໄດ້ ຫຼື ບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້.

ມາດຕາ 24 ການຕົກລົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສາມສິບ ວັນ ນັບແຕ່ວັນສິ້ນສຸດການເຈລະຈາກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງອອກຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ພ້ອມທັງຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ຜູ້ຮ້ອງຂໍ.

ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງມີເນື້ອໃນດັ່ງນີ້:

1. ຊື່, ນາມສະກຸນ ແລະ ທີ່ຢູ່ ຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍ;
2. ເຫດຜົນກ່ຽວກັບການຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍໂດຍຫຍໍ້;
3. ພື້ນຖານການກຳນົດຄວາມຮັບຜິດຊອບການຊົດເຊີຍ;
4. ມູນຄ່າການຊົດເຊີຍ;
5. ການຜັນຜູ (ຖ້າມີ);
6. ສິດໃນການຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຮ້ອງຂໍຕໍ່ສານປະຊາຊົນ ໃນກໍລະນີບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
7. ຜົນສັກສິດ.

ມາດຕາ 25 ການລົບລ້າງ, ການປ່ຽນແປງ ແລະ ປັບປຸງການຕົກລົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ອົງການທີ່ອອກຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຈະອອກຂໍ້ຕົກລົງລົບລ້າງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສອງວັນລັດຖະການ ໃນກໍລະນີຫາກມີຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

1. ບໍ່ມີຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ຫຼື ເອກະສານ ທີ່ເປັນບ່ອນອີງວ່າ ຄວາມເສຍຫາຍດັ່ງກ່າວ ຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຂອງຕົນ;
2. ຂໍ້ມູນ, ຫຼັກຖານ ທີ່ຍັງຍືນການຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍ ທີ່ເປັນເທັດ.

ຜົນສະທ້ອນຂອງການລົບລ້າງ ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນ ວັກທິໜຶ່ງ ຂອງມາດຕານີ້ ມີ ດັ່ງນີ້:

1. ໃນກໍລະນີບໍ່ໄດ້ຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃຫ້ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຈະອອກຂໍ້ຕົກລົງຍົກເລີກ ແລະ ຖອນເງິນທີ່ມີການຮ້ອງຂໍໃຫ້ຊົດເຊີຍລ່ວງໜ້າ (ຖ້າມີ);
2. ໃນກໍລະນີໄດ້ຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃຫ້ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ມີໜ້າທີ່ຕິດຕາມນຳເອົາເງິນທີ່ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນ ຄືນ;
3. ແກ້ໄຂຜົນສະທ້ອນອື່ນ (ຖ້າມີ) ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ອົງການທີ່ອອກຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຈະອອກຂໍ້ຕົກລົງ ປ່ຽນແປງ ຫຼື ປັບປຸງ ການຕົກລົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສອງ ວັນລັດຖະການ ໃນກໍລະນີຫາກມີຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

1. ມີການສົມຮູ້ຮ່ວມຄິດ ລະຫວ່າງ ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ກັບ ຜູ້ມີສິດແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
2. ຜູ້ມີສິດແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ບໍ່ປະຕິບັດຕາມເນື້ອໃນ ຫຼື ຂັ້ນຕອນ ການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ຂໍ້ຕົກລົງລຶບລ້າງ, ປ່ຽນແປງ ຫຼື ປັບປຸງ ຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ອົງການອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາ 26 ການເລື່ອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕົກລົງເລື່ອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສອງ ວັນລັດຖະການ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຄຳຮ້ອງຂໍເລື່ອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຍ້ອນຜູ້ຮ້ອງຂໍ ເຈັບໜັກ ໂດຍມີການຢັ້ງຢືນຈາກແພດ ຫຼື ມີເຫດຜົນອື່ນ ທີ່ຢັ້ງຢືນວ່າ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໄດ້.

ກຳນົດເວລາໃນການເລື່ອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງກຳນົດໄວ້ໃນຄຳຮ້ອງຂໍເລື່ອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍ ແຕ່ສູງສຸດ ບໍ່ໃຫ້ເກີນ ສາມສິບ ວັນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ເຈັບປ່ວຍຢ່າງໜັກ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໄດ້. ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ສາມາດຮ້ອງຂໍຕໍ່ກຳນົດເວລາເລື່ອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໄດ້ອີກໜຶ່ງຄັ້ງ ກ່ອນວັນໝົດກຳນົດເວລາການເລື່ອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍ ຫ້າ ວັນລັດຖະການ.

ພາຍຫຼັງໝົດກຳນົດເວລາການເລື່ອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງ ສືບຕໍ່ການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ.

ການຕົກລົງການເລື່ອນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍ ຕ້ອງກຳນົດແຈ້ງ ເຫດຜົນ, ກຳນົດເວລາ, ສິດ ແລະ ພັນທະ ຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານກົດໝາຍຂອງການເລື່ອນ ແລະ ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ແລະ ອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນລາຍລັກອັກສອນ.

ມາດຕາ 27 ການໂຈະການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕົກລົງໂຈະການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ໜຶ່ງ ວັນ ລັດຖະການ ໃນກໍລະນີຫາກມີຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ປະຕິເສດວ່າ ບໍ່ໄດ້ຮັບໝາຍເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມການເຈລະຈາການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ສອງຄັ້ງ;
2. ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າຮ່ວມການເຈລະຈາການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍໄດ້ຕາມໝາຍເຊີນ ໂດຍມີເຫດຜົນພຽງພໍ;
3. ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ບໍ່ເຊັນບົດບັນທຶກການເຈລະຈາການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;

4. ອົງການ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ມີການຜິຈາລະນາເອກະສານທີ່ເປັນບ່ອນອົງໃນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍ.

ການໂຈະການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ມີກຳນົດເວລາ ສາມສິບວັນ ນັບແຕ່ວັນຕົກລົງໂຈະ ເປັນຕົ້ນໄປ. ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ສາມາດຮ້ອງຂໍຕໍ່ກຳນົດເວລາໂຈະການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໄດ້ອີກໜຶ່ງຄັ້ງ ກ່ອນວັນໝົດກຳນົດເວລາການໂຈະການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຫ້າ ວັນລັດຖະການ.

ພາຍຫຼັງໝົດກຳນົດເວລາການໂຈະການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງສືບຕໍ່ການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ.

ການຕົກລົງການໂຈະການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍ ຕ້ອງກຳນົດແຈ້ງ ເຫດຜົນ, ກຳນົດເວລາ, ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ຜົນສະທ້ອນທາງດ້ານກົດໝາຍຂອງການໂຈະ ແລະ ແຈ້ງໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ແລະ ອົງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນລາຍລັກອັກສອນ.

ມາດຕາ 28 ການຍົກເລີກການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕົກລົງຍົກເລີກການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຫ້າ ວັນ ລັດຖະການ ໃນກໍລະນີຫາກມີຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງ ດັ່ງນີ້:

1. ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ໄດ້ຖອນຄຳຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ກ່ອນທີ່ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ດຳເນີນການກວດກາຢັ້ງຢືນຄວາມເສຍຫາຍ;
2. ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ເສຍຊີວິດ ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ສືບທອດ, ການຈັດຕັ້ງທີ່ຖືກເສຍຫາຍ ໄດ້ສິ້ນສຸດການເຄື່ອນໄຫວ ໂດຍບໍ່ມີການຈັດຕັ້ງສືບຕໍ່ ສິດ ແລະ ພັນທະ;
3. ຜູ້ຮ້ອງຂໍ ມີການກະທຳໃດໜຶ່ງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຂໍ້ 1, 2, 3 ແລະ 4 ມາດຕາ 27 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ໂດຍບໍ່ມີເຫດຜົນ;
4. ມີຂໍ້ຕົກລົງລົບລ້າງຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ.

ຂໍ້ຕົກລົງຍົກເລີກການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງສົ່ງໃຫ້ຜູ້ຮ້ອງຂໍ, ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ໃນກໍລະນີ ໄດ້ຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃຫ້ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ມີໜ້າທີ່ຕິດຕາມນຳເອົາເງິນທີ່ໄດ້ຈ່າຍໄປແລ້ວນັ້ນຄືນ ຍົກເວັ້ນກໍລະນີທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນຂໍ້ 2 ວັກທີໜຶ່ງ ຂອງມາດຕານີ້.

ມາດຕາ 29 ການສະເໜີໃນກໍລະນີບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຫາກບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຂອງອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ສາມາດສະເໜີຕໍ່ອົງການຂັ້ນເທິງຖັດໄປ ເພື່ອແກ້ໄຂ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ຊາວວັນ ນັບແຕ່ວັນໄດ້ຮັບຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຈາກອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ໝວດທີ 2

ການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຢູ່ສານປະຊາຊົນ

ມາດຕາ 30 ການຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ

ຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຫາກບໍ່ມີໃຈຕໍ່ການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຂອງອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ມີສິດຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານປະຊາຊົນ ພາຍໃນກຳນົດເວລາ ສິບຫ້າວັນ ນັບແຕ່ວັນຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໄດ້ຮັບຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ມາດຕາ 31 ສານປະຊາຊົນທີ່ມີສິດພິຈາລະນາຕັດສິນກ່ຽວກັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ສານປະຊາຊົນຂັ້ນແຂວງ ເປັນຜູ້ມີສິດພິຈາລະນາຕັດສິນກ່ຽວກັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ເປັນຂັ້ນຕົ້ນ.

ມາດຕາ 32 ການພິຈາລະນາແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ການພິຈາລະນາແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ.

ການພິຈາລະນາແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງມີເນື້ອໃນ ດັ່ງນີ້:

1. ການກະທຳທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍ ທີ່ຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ;
2. ຄວາມເສຍຫາຍ, ມູນຄ່າການຊົດເຊີຍ ແລະ ການຟື້ນຟູ (ຖ້າມີ);
3. ອົງການຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍ ແລະ ຟື້ນຟູ (ຖ້າມີ).

ພາກທີ IV

ງົບປະມານສຳລັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ

ມາດຕາ 33 ງົບປະມານ

ງົບປະມານທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ ແມ່ນງົບປະມານຂອງລັດ.

ມາດຕາ 34 ການສ້າງແຜນງົບປະມານ

ກະຊວງ, ອົງການ ຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ອົງການປົກຄອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຕ້ອງສ້າງແຜນງົບປະມານ ເພື່ອຮັບໃຊ້ເຂົ້າໃນການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຕົນ ຢ່າງລະອຽດ ໃນແຕ່ລະປີ ແລ້ວນຳສະເໜີຕໍ່ກະຊວງການເງິນ ພິຈາລະນາ.

ມາດຕາ 35 ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ງົບປະມານ

ງົບປະມານທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕ້ອງເກັບຮັກສາໄວ້ໃນຄັງເງິນແຫ່ງຊາດ.

ການນຳໃຊ້ງົບປະມານເຂົ້າໃນການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ງົບປະມານແຫ່ງລັດ ແລະ ກົດໝາຍອື່ນໆກ່ຽວຂ້ອງ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ພາກທີ V

ຜົນທະໃນການຊໍາລະເງິນຄືນ

ມາດຕາ 36 ຜົນທະໃນການຊໍາລະເງິນຄືນ ແລະ ການພິຈາລະນາຕໍ່ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ລະເມີດ

ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ ໂດຍເຈດຕະນາ ມີຜົນທະຊໍາລະເງິນຄືນເຂົ້າຄັງເງິນແຫ່ງຊາດ ຕາມຈໍານວນທີ່ໄດ້ຈ່າຍໃຫ້ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ລວມທັງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນ ທີ່ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຕາມຂໍ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຂອງອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ນອກຈາກການຊໍາລະເງິນຄືນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນ ວັກທີໜຶ່ງ ຂອງມາດຕານີ້ ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ອາດຖືກລົງ ວິໄນ ຫຼື ດໍາເນີນຄະດີອາຍາ ຕາມແຕ່ກໍລະນີ ເບົາ ຫຼື ໜັກ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 37 ຜົນຖານການກໍານົດມູນຄ່າການຊໍາລະເງິນຄືນ

ການກໍານົດມູນຄ່າການຊໍາລະເງິນຄືນ ໃຫ້ອົງໃສ່ຜົນຖານ ດັ່ງນີ້:

1. ລະດັບການກະທໍາຜິດ;
2. ຈໍານວນເງິນທີ່ລັດໄດ້ຊົດເຊີຍ.

ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ຄົນດຽວ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ໃຫ້ປະຕິບັດ ດັ່ງນີ້:

1. ກະທໍາຜິດໂດຍເຈດຕະນາ ໂດຍມີຄໍາຕັດສິນ ຫຼື ຄໍາພິພາກສາຂອງສານ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດແລ້ວ ຕ້ອງໄດ້ຊໍາລະເງິນຄືນທັງໝົດໃຫ້ລັດ ຕາມຈໍານວນເງິນທີ່ລັດໄດ້ຊົດເຊີຍ;
2. ກະທໍາຜິດໂດຍເຈດຕະນາ ແຕ່ບໍ່ຖືກດໍາເນີນຄະດີທາງອາຍາ ກໍານົດເວລາການຊໍາລະເງິນຄືນໃຫ້ລັດ ສາມສິບຫາ ຫ້າສິບ ເດືອນ ຂອງເງິນເດືອນຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ແຕ່ຈໍານວນເງິນທັງໝົດ ບໍ່ເກີນ ຫ້າສິບສ່ວນຮ້ອຍ (50%) ຂອງຈໍານວນເງິນທີ່ລັດໄດ້ຊົດເຊີຍ;
3. ກະທໍາຜິດໂດຍບໍ່ເຈດຕະນາ ກໍານົດເວລາການຊໍາລະເງິນຄືນໃຫ້ລັດ ສາມ ຫາ ຫ້າເດືອນ ຂອງເງິນເດືອນຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ແຕ່ຈໍານວນເງິນທັງໝົດ ບໍ່ເກີນ ຫ້າສິບສ່ວນຮ້ອຍ (50%) ຂອງຈໍານວນເງິນທີ່ລັດໄດ້ຊົດເຊີຍ;
4. ໃນກໍລະນີ ຈໍານວນເງິນ ຫ້າສິບສ່ວນຮ້ອຍ (50%) ທີ່ລັດໄດ້ຊົດເຊີຍ ຕໍ່າກວ່າ ສາມສິບເດືອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນຂໍ້ 2 ຫຼື ຕໍ່າກວ່າ ສາມເດືອນ ຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນຂໍ້ 3 ຂອງມາດຕານີ້ ຈໍານວນເງິນທີ່ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ຕ້ອງຈ່າຍຄືນ ຫ້າສິບສ່ວນຮ້ອຍ (50%) ຂອງຈໍານວນເງິນທີ່ລັດໄດ້ຊົດເຊີຍ.

ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ຫຼາຍຄົນ ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ ການຊໍາລະເງິນຄືນຂອງແຕ່ລະຄົນ ໃຫ້ປະຕິບັດຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນວັກທີ ສອງ ຂອງມາດຕານີ້.

ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນການຊໍາລະເງິນຄືນ ຖ້າຄົບເງື່ອນໄຂ ດັ່ງນີ້:

1. ແກ້ໄຂຜົນເສຍຫາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນດ້ວຍຕົນເອງ;
2. ປະຕິບັດຜົນທະໃນຂະບວນການການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ໄດ້ຊໍາລະເງິນຄືນໃຫ້ລັດ ຢ່າງໜ້ອຍ ຫ້າສິບສ່ວນຮ້ອຍ (50%) ຂອງຈໍານວນເງິນທີ່ຕ້ອງຊໍາລະຄືນ;

3. ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກດ້ານເສດຖະກິດ ໂດຍມີການຢັ້ງຢືນຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຝ່າຍລະນາຫຼຸດຜ່ອນ ການຊໍາລະເງິນຄືນ ແຕ່ສູງສຸດ ບໍ່ເກີນ ສາມສິບສ່ວນຮ້ອຍ (30%) ຂອງຈໍານວນເງິນທັງໝົດທີ່ຕ້ອງຊໍາລະຄືນ.

ມາດຕາ 38 ການຕົກລົງກ່ຽວກັບການຊໍາລະເງິນຄືນ

ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ມີສິດຕົກລົງກ່ຽວກັບການຊໍາລະເງິນຄືນ.

ການຊໍາລະເງິນຄືນ ອາດຈ່າຍເທື່ອດຽວ, ເປັນງວດ ຫຼື ເປັນເດືອນ ຕາມແຕ່ກໍລະນີ. ຈໍານວນເງິນດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງມອບເຂົ້າຄັງເງິນແຫ່ງຊາດ ຢ່າງຄົບຖ້ວນ ແລະ ທັນກໍານົດເວລາ.

ໃນກໍລະນີ ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ເສຍຊີວິດ ການຊໍາລະເງິນຄືນ ໃຫ້ຢຸດ ນັບແຕ່ວັນຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ເສຍຊີວິດ ເປັນຕົ້ນໄປ.

ໃນກໍລະນີ ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຮັບອຸດໜຸນບໍານານ ອົງການປະກັນສັງຄົມ ທີ່ໄດ້ຈ່າຍເງິນຊົດເຊີຍແທນຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ນັ້ນ ຕ້ອງເກັບເງິນນໍາຜູ້ກ່ຽວຄືນ ໃຫ້ຄົບຕາມຈໍານວນ.

ໃນກໍລະນີ ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຖືກລົງວິໄນໄລ່ອອກການ ອົງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ມີໜ້າທີ່ໃນການເກັບເງິນຊົດເຊີຍນໍາຜູ້ກ່ຽວຄືນ ໃຫ້ຄົບຕາມຈໍານວນ.

ມາດຕາ 39 ການສະເໜີ ຫຼື ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ກ່ຽວກັບການຕົກລົງການຊໍາລະເງິນຄືນ

ຜູ້ປະຕິບັດໜ້າທີ່ ທີ່ມີຜົນທະຊໍາລະເງິນຄືນນັ້ນ ຫາກບໍ່ພໍໃຈກັບການຕົກລົງກ່ຽວກັບການຊໍາລະເງິນຄືນ ມີສິດສະເໜີໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງຂັ້ນເທິງຖັດນັ້ນ ເພື່ອແກ້ໄຂ ຫຼື ຮ້ອງຟ້ອງຕໍ່ສານ ເພື່ອຝ່າຍລະນາ.

ພາກທີ VI

ຂໍ້ຫ້າມ

ມາດຕາ 40 ຂໍ້ຫ້າມທົ່ວໄປ

ຫ້າມ ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ມີຜິດຕິກຳ ດັ່ງນີ້:

1. ປອມແປງເອກະສານ ຫຼື ສະໜອງຂໍ້ມູນ, ຫຼັກຖານ ກ່ຽວກັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງ;
2. ສົມຮູ້ຮ່ວມຄິດກັບພະນັກງານ ຫຼື ເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ຮັບຜິດຊອບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ເພື່ອເອົາຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ;
3. ແຊກແຊງ ແລະ ຂັດຂວາງ ການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ຂອງພະນັກງານ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ຮັບຜິດຊອບການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
4. ປົກປິດ, ເຊື່ອງອໍາ ຫຼື ທໍາລາຍ ຂໍ້ມູນ, ຫຼັກຖານ ກ່ຽວກັບຄວາມເສຍຫາຍ;
5. ນາບຊູ່ ຫຼື ທໍາຮ້າຍ ພະນັກງານ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່, ພະຍານ ຫຼື ບຸກຄົນອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ;
6. ປົກປ້ອງພະນັກງານ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ລະເມີດກົດໝາຍ;

7. ໃຫ້ສິນບິນ ພະນັກງານ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່;
8. ໜີ້ນປະໝາດ, ໃສ່ຮ້າຍພະນັກງານ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່;
9. ມີພິດຕິກຳອື່ນ ທີ່ເປັນການລະເມີດກົດໝາຍ.

ມາດຕາ 41 ຂໍ້ຫ້າມສຳລັບພະນັກງານ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ຫ້າມ ພະນັກງານ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ມີພິດຕິກຳ ດັ່ງນີ້:

1. ສົມຮູ້ຮ່ວມຄິດກັບຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ ເພື່ອເອົາຄ່າເສຍຫາຍຈາກລັດ;
2. ສວຍໃຊ້ຕຳແໜ່ງ, ໜ້າທີ່, ສິດອຳນາດ ເພື່ອແຊກແຊງການແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ໂດຍບໍ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມກົດໝາຍ;
3. ແກ້ໄຂການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍ;
4. ປະຕິບັດສິດ, ໜ້າທີ່ ເກີນຂອບເຂດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍ;
5. ບັງຄັບ ແລະ ນາບຊູ່ ຜູ້ຖືກເສຍຫາຍ;
6. ເມີນເສີຍຕໍ່ໜ້າທີ່, ບົດເບືອນ, ບົດບັງຄວາມຈິງ, ຊຸກເຊື່ອງ ຫຼື ທຳລາຍ ເອກະສານ ແລະ ຫຼັກຖານ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຕົນກໍ່ຂຶ້ນ;
7. ກົດໜ່ວງ, ຖ່ວງດຶງເອກະສານຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍ;
8. ທວງ, ຮຽກ, ຮັບ, ເອົາສິນບິນ ຈາກຜູ້ຮ້ອງຂໍການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍ ຫຼື ຈາກບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງອື່ນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
9. ເປີດເຜີຍຄວາມລັບທາງລັດຖະການ;
10. ມີພິດຕິກຳອື່ນ ທີ່ເປັນການລະເມີດກົດໝາຍ.

ພາກທີ VII

ນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ມີຜົນງານ ແລະ ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ມາດຕາ 42 ນະໂຍບາຍຕໍ່ຜູ້ມີຜົນງານ

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີຜົນງານດີເດັ່ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຈະໄດ້ ຮັບການຍ້ອງຍໍ ແລະ ນະໂຍບາຍອື່ນ ຕາມລະບຽບການ.

ມາດຕາ 43 ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ

ບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ທີ່ລະເມີດກົດໝາຍສະບັບນີ້ ຊຶ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍແກ່ຜົນປະໂຫຍດຂອງລັດ, ສັງຄົມ ຫຼື ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຜົນລະເມືອງ ຈະຖືກສຶກສາອົບອຸ່ມ, ກ່າວເຕືອນ, ລົງວິໄນ, ປັບໃໝ, ໃຊ້ແທນຄ່າເສຍຫາຍທາງແຜ່ງ ຫຼື ຖືກລົງໂທດທາງອາຍາ ຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ ເປົາ ຫຼື ໜັກ.

ພາກທີ VIII ບົດບັນຍັດສຸດທ້າຍ

ມາດຕາ 44 ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 45 ຜົນສັກສິດ

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ ມີຜົນສັກສິດ ພາຍຫຼັງ ປະທານປະເທດ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ໄດ້ອອກລັດຖະດຳລັດປະກາດໃຊ້ ແລະ ລົງຈົດໝາຍເຫດທາງລັດຖະການ ສືບທໍາວັນ.

ຂໍ້ກຳນົດ, ບົດບັນຍັດໃດ ທີ່ຂັດກັບກົດໝາຍສະບັບນີ້ ລ້ວນແຕ່ຖືກຍົກເລີກ.

ປະທານສະພາແຫ່ງຊາດ